

будь із тих професорів, що би то зробити, щоб полішити обставини робітників, він вам відповість з міною мудрого чоловіка і обережним тоном, що "робітник має свою долю і місце в еволюційнім процесі, і т. д. і т. д." але ніколи і ніде не вчать тої правди, котра повелаб вас до основ гнетучого нас зла. Теперішнє навчання ґрунтується на принципах, котрим було місце століт тому назад; продуктивна сила одиниці в промислі побільшила ся много разів в останніх десятиліттях, але міра справедливости в поділі зовсім не змінила ся. Ані поділ продуктів ні житеве виховане людей не йшло вперед разом з продукцією для зиску. Чи ж про сі річи не довідають ся люди ніколи за посередництвом тих інституцій, котрі они піддержують?

Patrick L. у сказав: — "Я маю лише одно провідне світло — світло досвідку."

Нинішні соціал-демократи кажуть теж саме і в додатку твердять, що досвідом продуцента є неволя під приватними капіталістами. Тому они домагають ся:

"Заміни приватного капіталу, себто приватного способу продукції, регульованого тільки своєю конкуренцією, колективним капіталом, себто таким способом продукції, котрий введе більше загальну (соціальну "колективну") організацію народного труда на основі колективного права власности всіх членів суспільства на средства продукції. Сей колективний спосіб продукції усуне нинішню конкуренцію. Підпорядкувавши суспільному заряджуванню ті частини витворювання, котрі можуть бути винювані колективно (соціально, кооперативно) і взявши на себе задачу розподілювання всього суспільного продукту, він дасть кожному його частку, відповідно до його трудового витвору а бо, як того домагають ся комуністи, відповід-